

ZEER GEHEIM

MINISTERRAAD
Nr. 3073

Ex.nr.

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 14 september 1962 in de Trêveszaal,
aangevangen 's morgens om tien uur

Aanwezig: De minister-president De Quay en de ministers
Van Aartsen, Beerman, Cals, Klompé, Korthals,
Luns, Marijnen, De Pous, Toxopeus, Veldkamp en
Visser (Afwezig is minister Zijlstra)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Bot (punt 2a), Van Houten, De Jong (punt 14a)
en Schmelzer (punt 13)

Secretaris: J. Middelburg

2. Buitenlands beleid

a. Nieuw-Guinea (Zie notulen m.r. 12 september 1962)

De minister-president constateert, dat na de behandeling van de goedkeuringswet voor de overeenkomst inzake Nieuw-Guinea in de Eerste Kamer een belangrijk punt is bereikt in de kwestie-Nieuw-Guinea, die in de afgelopen periode zo dikwijls op de agenda van de ministerraad heeft gestaan. Hoewel dit punt nog wel eens aan de orde zal komen, is het grote beleid hiermede afgesloten. Dit zou een zeker gevoel van bevrijding kunnen geven, indien het niet zo was, dat de lasten blijven voor de bevolking, waarvoor de regering zich heeft ingespannen. Spreker is dankbaar voor de wijze waarop de bewindslieden samen deze zaak hebben behandeld. Ondanks meningsverschillen is de raad steeds eenstemmig tot zijn beslissingen gekomen. Hiervoor zegt spreker allen dank. Minister Korthals dankt vervolgens de minister-president voor de wijze waarop hij in deze moeilijke zaak leiding heeft gegeven.

De minister-president wijst er vervolgens op, dat na de soevereiniteitsoverdracht in Indonesië de Pastore-Walter-act in Amerika de emigratie mogelijk heeft gemaakt van een groot contingent Nederlanders, die uit Indonesië afkomstig waren. Spreker acht het wenselijk, dat wordt nagegaan of eenzelfde mogelijkheid kan worden geschapen voor hen, die uit Nieuw-Guinea komen. Minister Veldkamp zegt toe dit opnieuw met de emigratiedienst te zullen opnemen.

Minister Luns deelt mede, dat er nog een meningsverschil bestaat met minister Visser over de interpretatie van artikel 7 van het akkoord van Middleburg, voorzover dit handelt over de Nederlandse strijdkrachten. Volgens dit artikel zullen deze strijdkrachten onder het gezag van de UNTEA staan. Spreker acht het juist, dat deze in die periode zo

nodig nog.....

van 50.000 ton geschut kunnen worden. Besloten is, dat hiermede zou kunnen worden ingestemd mits dit niet een precedent vormt voor uitbreiding van het kanaal om het geheel geschikt te doen zijn voor schepen van 50.000 ton. De Nederlandse onderhandelingsdelegatie voor de Schelde-Rijnverbinding zal verband leggen met deze verbetering, die aan het rijk f.2,5 mln zal kosten. Minister De Pous stelt de vraag of de raad hierover een beslissing moet nemen. Minister Luns antwoordt, dat de toezegging reeds is gedaan. Minister De Pous zou hierover gaarne nader geïnformeerd worden. Hij merkt op, dat het hoogovenbedrijf, dat met een rentesubsidie van de Belgische regering bij Zelzate wordt opgericht, hierdoor opnieuw bevoordeeld zal worden. Een en ander kan een weerslag hebben op de plannen voor een tweede hoogovenbedrijf in Nederland. Minister Luns antwoordt aan minister De Pous, dat Nederland juridisch geen basis heeft om het Belgische verzoek te weigeren. Minister Korthals stelt voor, dat de desbetreffende nota ook aan minister De Pous zal worden gezonden, waarna eventueel een onderlinge bespreking zal kunnen plaats hebben. De minister-president stelt voor, dat aldus wordt gehandeld en dat de zaak dan niet weer in de ministerraad behoeft te komen. De raad besluit aldus.

2 e. EEG en Europese politieke unie (Zie notulen m.r. 31 augustus 1962, punt 2 f)

Minister Luns merkt op, dat de toespraken van verschillende minister-presidenten op de Gemenebest-conferentie in Londen vrij fel tegen toetreding van Engeland tot de EEG waren, maar deze redevoeringen waren voorbereid in de diverse hoofdsteden en niet afgestemd op de inleiding van de eerste minister Mcmillan. Het ziet ernaar uit, dat de Britse regering met de onderhandelingen inzake toelating tot de EEG doorgaat. Er zijn vier werkgroepen werkzaam, die in het begin of halverwege oktober met hun rapporten zullen komen.

Spreeker heeft samen met staatssecretaris Van Houten een bespreking met de Belgische minister Spaak gehad, die korter heeft geduurd dan was voorzien, omdat over de hoofdzaken volkomen overeenstemming bestond. Uit de uitlating van de Duitse bondskanselier Adenauer, dat Spaak dichter bij het Frans-Duitse standpunt stond dan Nederland, kan men opnemen, dat in de afgelopen periode de Belgische denkbeelden wel fluctuaties hebben ondergaan, maar de koele reacties van Franse zijde hebben Spaak ertoe gebracht te insisteren op toetreding van Engeland tot de EEG, voordat met een politieke unie akkoord kan worden gegaan.

Minister Marijnen acht het telegram met de samenvatting van de besprekingen niet helemaal duidelijk. Daarin staat, dat men het eens is, dat het vraagstuk van de toetreding

van andere landen dan Engeland moet worden opgeschort tot over de politieke unie een beslissing is genomen. In de memorie van toelichting bij de begroting van Buitenlandse Zaken (die als punt 5 op de agenda staat) leest spreker echter op bladz.7 linkerkolom voorlaatste alinea, dat de regering het noodzakelijk acht allereerst te weten welke landen aan de politieke samenwerking zullen deelnemen. Minister Luns is het ermede eens, dat deze redactie aanleiding geeft tot misverstand. Wat de politieke samenwerking betreft helt spreker over naar het standpunt van Spaak en Adenauer, dat het de vraag is of landen als Ierland, Denemarken en Noorwegen hieraan moeten deelnemen, aangezien deze steeds een gereserveerd standpunt zullen innemen. De uitspraak in de vergadering van de ministers van buitenlandse zaken in december, dat alle landen die als lid tot de EEG toetreden ook lid van de politieke unie moeten worden, gaat te ver.

Minister De Pous vindt deze zaak heel belangrijk, maar is bevreesd, dat de regering hierbij weer voor een verrassing kan komen zoals al in december is gebeurd. Spreker acht het bedenkelijk, dat bij enkele EEG-landen en bij de EEG in Brussel de gedachte leeft, dat uitbreiding van de EEG met meer landen moet worden tegengegaan en dat met neutrale Europese landen geen associatie moet worden aangegaan. Ook minister Zijlstra zou de voorkeur geven aan het sluiten van een handelsovereenkomst met de betrokken landen. Minister Luns is het met dit laatste niet eens.

Minister De Pous had gaarne in de ministerraad nog een discussie over de Europese politieke unie, voordat men zich erop zou willen vastleggen hoe ten aanzien van het verzoek tot toetreding van andere landen zal worden gereageerd.

Minister Klompé is tegen een Europese politieke unie in Parijs, die geheel los gehaakt is van de gemeenschappen in Brussel, vooral ook als in Parijs allerlei vraagstukken aan de orde zouden komen die tot de competentie van de EEG of Euratom (of de KSG) behoren. Minister Luns antwoordt, dat hij dit ook niet wenst. Hij wijst nog op de mogelijkheid, dat een vorm van associatie (bijv. voor Denemarken) wordt gekozen, die bijna gelijk aan het lidmaatschap is. Staatssecretaris Van Houten herhaalt wat hij in vorige vergaderingen heeft gezegd, nl. dat men uitermate voorzichtig moet zijn om nu al uitspraken hierover te doen. Dit zou repercussies op de onderhandelingen in Brussel en op de positie van Engeland kunnen hebben. Minister Luns stelt voor, dat hij dit punt nog eens zal nagaan. De raad verklaart zich hiermede akkoord.

2 f. Bezoek aan Britse minister Heath

Minister De Pous heeft vernomen, dat minister Luns en staatssecretaris Van Houten bij hun bezoek aan de Britse minister Heath mr. Van Ittersum zullen meenemen, die echter